

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ ВСП «РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

Циклова комісія економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної
роботи

2025 р.

Людмила БАЛДИЧ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Біржова діяльність

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 076 Підприємництво та торгівля
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма Підприємництво та торгівля
(назва)

Програму навчальної дисципліни Біржова діяльність розроблено на основі освітньо-професійної програми «Підприємництво та торгівля», спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», галузі знань 07 «Управління і адміністрування», затвердженої Вченою радою НУБіП України, протокол від 26 квітня 2023 року № 10

Розробники: Музика Наталія Іванівна, викладач економічних дисциплін, спеціаліст вищої категорії.

Програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії економічних дисциплін

Протокол від 29 серпня 2025 р № 1

Голова циклової комісії економічних дисциплін

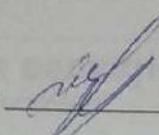
29 серпня 2025 р. Віктор Познаховський

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБіП України»

Протокол від 29 серпня 2025 р. № 1

29 серпня 2025 р.

Голова

Людмила БАЛДИЧ

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	2
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Курсова робота	-
Форма контролю	залік
Показники навчальної дисципліни для денної	
Форма навчання	денна
Рік підготовки	2025-2026
Семестр	5
Аудиторні години:	42
Лекційні	22
Практичні	20
Семінарські	-
Самостійна робота	48
Кількість тижневих годин для денної форми навчання	4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна "Біржова діяльність" є складовою частиною професійно-орієнтованої підготовки майбутніх бакалаврів.

Метою вивчення дисципліни «Біржова діяльність» є забезпечення ґрунтовної теоретичної і практичної підготовки студентів з біржової торгівлі, глибоке розуміння тенденцій розвитку та сучасних модифікацій моделей сучасних бірж; формування вмій та навичок аналізу основних напрямів та інструментів торгівлі; детальне опрацювання сутності, методів та механізмів біржової торгівлі як в Україні, так і за її межами в контексті системної економічної трансформації та глобалізації. Україна йде шляхом створення умов для функціонування інфраструктурних інститутів, таких як товарні, фондові та валютні біржі. Ситуація на ринках сільськогосподарської сировини, валюти та цінних паперів в Україні потребує впровадження механізмів страхування цінних та курсових ризиків, що без опанування правил строкової біржової торгівлі зробити практично неможливо.

Після опанування дисципліни студент повинен:

знати:

- зміст основних нормативних і законодавчих документів, що регулюють здійснення біржової торгівлі;
- основні принципи організації та проведення біржових торгів на товарній та фондовій біржах;
- функції та завдання посередників на біржі;
- технологію формування ланцюга руху замовлення від покупця до продавця на біржі;
- основи ф'ючерсної торгівлі;
- основні види цінних паперів, що обертаються на фондовому ринку та методи оцінки їх вартості;
- основи діяльності валютних бірж.

вміти:

- розробляти стратегію поведінки на фондовій і товарній біржах;
- розраховувати результат від здійснення певних видів біржової діяльності;
- оцінювати ринкову вартість цінних паперів.

Основними цілями вивчення дисципліни є теоретична й практична підготовка студентів, щодо оволодіння навичками з державного регулювання економіки та економічної політики для використання у практичній діяльності.

Очікувані результати навчання.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК 1. Здатність враховувати основні закономірності та сучасні досягнення у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

СК 3. Здатність застосовувати інноваційні підходи у діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 5. Здатність здійснювати діяльність із дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 6. Здатність виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Результати навчання:

РН 1. Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

РН 2. Застосовувати знання, розуміння закономірностей та сучасних досягнень у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності із професійною метою.

РН 3. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.

PH 4. Використовувати сучасні комп'ютерні й телекомунікаційні технології обміну та поширення професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

PH 5. Здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

PH 6. Проявляти ініціативу та підприємливість, володіти навичками міжособистісної взаємодії для досягнення професійної мети.

PH 7. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні й теоретичні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання у практичній діяльності.

PH 9. Застосовувати інноваційні підходи у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

PH 10. Визначати характеристику товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

PH 11. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати їх на практиці.

PH 12. Виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

PH 13. Застосовувати отримані навички з основ обліку, оподаткування і страхування у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

PH 14. Визначати потреби споживачів для формування асортименту товарів у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

PH 15. Застосовувати моделі електронної комерції в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

PH 16. Використовувати логістичні системи у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

PH 17. Визначати основні показники діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур для забезпечення їх ефективності

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин 3 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади біржової діяльності.

1. Тенденції розвитку біржової торгівлі.

Ринкові характеристики та відмінні особливості біржової торгівлі. Виникнення та етапи еволюції біржової торгівлі. Історія формування бірж у Європі, Великобританії та США. Становлення біржової торгівлі в незалежній Україні. Біржова торгівля на сучасному етапі розвитку. Перспективи розвитку біржової торгівлі в Україні.

2. Сутність біржової діяльності.

Класифікація бірж. Поняття біржі та історія її виникнення. Роль і функції біржі в ринковій економіці. Класифікація бірж. Поняття організованого ринку, його класифікація. Передумови виникнення біржової діяльності в Україні. Історія розвитку вітчизняних бірж. Перспективи розвитку біржової діяльності в Україні. Передумови виникнення біржової діяльності в Україні.

3. Біржова інфраструктура.

Організація біржової інфраструктури. Порядок створення товарної біржі Органи управління й організаційна структура біржі.

4. Економіко-правові аспекти біржової діяльності.

Регулювання біржової діяльності. Мета регулювання біржової діяльності. Механізм біржового регулювання: правове, нормативне й інформаційне забезпечення. Система управління біржовою діяльністю. Державні й недержавні методи регулювання. Принцип саморегулювання. Змішана модель регулювання. Правові умови створення та діяльності бірж в Україні. Зміст і структура Закону України «Про товарну біржу». Створення та порядок реєстрації товарної біржі. Принципи діяльності товарних бірж. Права й обов'язки товарної біржі. Майно біржі та гарантії майнових прав. Внутрішньобіржові нормативні акти. Особливості біржового регулювання в зарубіжних країнах.

5. Організаційні засади діяльності бірж.

Організаційна структура біржі. Біржова рада (Рада директорів). Правління біржі. Загальні збори членів біржі. Виконавчий директор. Регламент біржі. Маршрут брокера на біржі. Комітет зі стандартизації та якості. Котирувальний комітет. Біржовий арбітраж. Комітет реєстрації угод. Розрахункова палата. Інформаційно-довідковий відділ. Комітет з торгівельної етики. Відділ економічного аналізу. Персонал біржі

6. Біржовий товар.

Поняття та склад біржового товару. Визначення біржового товару. Характерні риси біржового товару. Основні класи біржових товарів. Особливості речового біржового товару. Оцінювання якості біржового товару. Характеристика біржового товару товарних бірж Цінні папери як біржовий товар фондового ринку Біржові товари валютного ринку та їх характеристика Валютний курс. Пряме та непряме котирування

7. Біржові угоди та їх види.

Визначення й ознаки біржової угоди. Юридичний, організаційний, економічний і етичний аспекти біржових угод. Обов'язкові параметри біржової угоди. Зміст угоди. Ознаки класифікації біржових угод. Угоди з реальним товаром. Сутність, мета і зміст угоди з реальним товаром. Види угод з реальним товаром. Особливості форвардної угоди. Різновиди форвардних угод. Угода із заставою. Угода із заставою на купівлю. Угода із заставою на продаж. Угода з премією. Класифікація угод із премією. Угоди з кредитом. Визначення ф'ючерсної угоди. Головні відмінності ф'ючерсних та форвардних контрактів. Стандартизація ф'ючерсних контрактів. Переваги ф'ючерсних контрактів. Процедура урегулювання ф'ючерсних контрактів. Сутність опціонних угод. Види опціонів за технікою виконання. Опціон на купівлю. Опціон на продаж. Подвійний опціон. Опціонна премія. Класифікація опціонів залежно від співвідношення цін виконання опціонів і рівня ф'ючерсних цін.

8. Біржові індекси.

Індекс ПФТС, Індекс UX, Індекс Доу-Джонса, Індекс S&P, Індекс NASDAQ, Індекс Euro

STOXX , Індекс DAX , Індекс РТС. Суть фундаментального аналізу. Методика фундаментального аналізу. Фундаментальний аналіз на сировинних ф'ючерсних ринках. Офіційне котирування біржових цін та курсів. Особливості здійснення фундаментального аналізу на фондових ринках. Основні методи оцінки інвестиційних якостей цінних паперів. Етапи фундаментального аналізу ф'ючерсних ринків.

Змістовий модуль 2. Організаційні та практичні аспекти біржової діяльності.

9. Механізм біржової торгівлі.

Порядок та правила ведення біржових торгів Види доручень клієнта брокеру. Види та характеристика біржових аукціонів. Брокерська контора. Засновники. Члени біржі. Брокери. Регулювання брокерської діяльності. Комісійні. Дилери. Біржова яма. Функції брокера. Договір на брокерське обслуговування. Договір-доручення. Договір комісії. Товарна секція. Біржові спекуляції. Форми організації біржових торгів. Англійський та голландський аукціони. Заочний аукціон. Подвійний аукціон. Організація біржової сесії. Організація та оснащення операційної зали біржі. Правила поведінки в операційній залі. Електронна біржова торгівля. Порядок виставлення і зняття товарів з біржових торгів. Процедура надання заявки на купівлю-продаж реального товару. Реєстрація й оформлення біржових угод. Порядок укладання та виконання угод на купівлю-продаж ф'ючерсних контрактів. Порядок розірвання угод.

10. Посередництво у біржовій діяльності.

Сутність та основні види торговельно-посередницької діяльності на ринку Взаємовідносини брокерів із клієнтами. Економічна стратегія брокера на товарній біржі Сутність ефективності посередницької діяльності Система показників посередницької діяльності. Організаційно-правові основи створення і функціонування брокерської фірми. Функції брокерської фірми. Клієнти брокерських фірм. Зміст угоди на брокерське обслуговування. Угода-доручення клієнта брокерської фірми на здійснення біржової угоди. Договір комісії. Звіт брокера (брокерської фірми) клієнту про виконану роботу згідно з дорученням. Види доручень клієнта брокеру. Доходи брокерських фірм. Система оплати праці брокерів. Показники ефективності брокерської діяльності

11. Кон'юнктури ринків та біржове ціноутворення.

Котирування. Котирувальна ціна. Ціна товару. Ціна пропозиції. Ціна біржової угоди. Цінова стратегія. Ціна відкриття. Ціна закриття. Пропозиція. Попит. Ціна попиту. Спеціаліст. Ротаційний продажний торг.

12. Форварди і ф'ючерси та їх особливості.

Види біржових операцій на ф'ючерсному ринку. Хеджування. Види хеджування за технікою здійснення. Техніка короткого хеджування. Техніка довгого хеджування. Базис. Вплив базису на результати хеджування. Переваги хеджування за допомогою ф'ючерсних контрактів. Вартість ф'ючерсного контракту. Етапи розрахунків з купівлі-продажу ф'ючерсного контракту. Початкова та варіаційна маржа.

13. Основи функціонування валютної біржі.

Поняття, функції та суб'єкти валютного ринку. Передумови й етапи становлення валютного ринку України. Суб'єкти валютного ринку України. Українська міжбанківська валютна біржа (УМВБ). Органи валютного регулювання в Україні. Види та порядок укладання угод на валютній біржі. Валютні касові операції (угоди «спот»). Термінові валютні операції (форвардні, ф'ючерсні, опціонні). Валютні операції «своп». Валютний арбітраж. Схема укладання валютних операцій на біржі.

14. Використання інформаційних і комунікаційних технологій у біржовій діяльності.

Розвиток інтернет-трейдингу в Україні. Проведення операцій в інтернеттрейдингу. Торгівельні платформи. Онлайн – брокери. Основні системи інтернеттрейдингу. Базові торгові стратегії. Інтернет-трейдинг на ринку FOREX. 15. Інновації в біржовій діяльності. Віртуальні біржі та крипто валюта. Сутність криптовалюти, передумови її виникнення та відмінність від електронних грошей. Види криптовалют. Ринок криптовалют та особливості його

функціонування. Капіталізація ринку криптовалюти. t – обмінники. Криптовалютні біржі. Особливості t та форми його функціонування. Криптовалютний гаманець. Сутність та принципи майнінгу. Значення майнінгу для функціонування криптовалют. Основні функції майнінгу. Сутність технології блокчейн (). Переваги технології блокчейн. Принцип роботи блокчейну. Сфера застосування технології блокчейн.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)			
	усього	у тому числі		
		л	п	с. р.
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади біржової діяльності				
Тема 1. Тенденції розвитку біржової торгівлі	6	2		4
Тема 2. Сутність біржової діяльності. Класифікація бірж.	6	2	2	2
Тема 3. Біржова інфраструктура.	6	2		4
Тема 4. Економіко-правові аспекти біржової діяльності.	6	2		4
Тема 5. Організаційні засади діяльності бірж.	6	2		4
Тема 6. Біржовий товар.	6	2		4
Тема 7. Біржові угоди та їх види	8	2	2	4
Тема 8. Біржові індекси				
Разом за змістовим модулем 1	44	14	4	26
Змістовий модуль 2. Організаційні та практичні аспекти біржової діяльності				
Тема 9. Механізм біржової торгівлі.	6	2		4
Тема 10. Посередництво у біржовій діяльності.	6	2	2	2
Тема 11. Кон'юнктури ринків та біржове ціноутворення.	4	2		2
Тема 12. Форварди і ф'ючерси та їх особливості.	6	2		4
Тема 13. Основи функціонування валютної біржі.	6	2	2	2
14. Використання інформаційних і комунікаційних технологій у біржовій діяльності.	6	2	2	2
Тема 15. Інновації в біржовій діяльності.	6	2	2	2
Разом за змістовим модулем 2	46	16	8	22
Усього годин	90	22	20	48

5. Теми лекційних, практичних занять та зміст самостійного вивчення

№ теми	№ заняття	Вид навчальної діяльності	Назва теми	Кількість годин
			Змістовий модуль 1. Теоретичні засади біржової діяльності	44
1.	1	лекція 1	Економічна сутність та еволюція біржового ринку	2
		самостійне вивчення	Основні тенденції та напрями розвитку світового біржового ринку в умовах глобалізації	6
2.	2	лекція 2	Законодавчо-правове регулювання біржової діяльності	2
		самостійне вивчення	Державне регулювання біржової торгівлі в країнах з ринковою економікою	2
	3	практичне заняття 1	Біржовий ринок: виникнення, сучасний стан і тенденції розвитку	2
3.	4	лекція 3	Товарна біржа, як елемент інфраструктури ринку	2
		самостійне вивчення	Становлення та розвиток біржового товарного ринку в Україні. Організація і електронна технологія біржової торгівлі. Стан та шляхи розвитку електронної біржової торгівлі	8
4.	5	лекція 4	Характеристика біржових товарів	2
	6.	лекція 5	Біржові угоди та їх види	
		самостійне вивчення	Сучасний стан біржового ринку сільськогосподарської продукції	2
	7.	практичне заняття 2	Біржові операції з реальним товаром	2
		самостійне вивчення	Економічне оцінювання діяльності аграрних бірж	2
5.	8.	лекція 6	Формування та котирування цін на біржовому товарному ринку	2
		самостійне вивчення	Специфіка ціноутворення на біржовому ринку агропродовольчої продукції. Особливості ціноутворення при укладанні різних видів біржових угод	4
6.	9.	лекція 7	Характеристика брокерської діяльності	2
		самостійне вивчення	Розвиток брокерської та дилерської діяльності на фондовому ринку	4
			Змістовий модуль 2. Організаційні та практичні аспекти біржової діяльності	46
7.	10.	лекція 8	Основи ф'ючерсної торгівлі	2
	11.	практичне заняття 3	Ф'ючерсний контракт	2
		самостійне вивчення	Проблеми організації ф'ючерсного ринку в Україні Перспективи розвитку ф'ючерсної торгівлі в Україні	4
	12.	практичне заняття 4	Види біржових угод. Порядок оформлення біржових угод	2

	13.	практичне заняття 5	Визначення результатів від здійснення деяких видів біржових операцій	2
	14.	лекція 9	Концепція хеджування	2
		самостійне вивчення	Хеджування цінових ризиків на біржовому ринку сільськогосподарської продукції. Кліринг і розрахунки на біржовому ринку. Біржовий ринок деривативів	6
8.	15.	лекція 10	Фондові біржі та їх діяльність на біржовому ринку	2
	16.	практичне заняття 6	Операції з цінними паперами	2
		самостійне вивчення	Особливості організаційно-правової форми фондової біржі в Україні. Оформлення та виконання угод на фондових біржах.	4
	17.	лекція 11	Основи функціонування валютного біржового ринку.	2
		самостійне вивчення	Види валютних операцій та технологія торгівлі	2
	18.	практичне заняття 7	Ринки іноземної валюти. Валютні угоди	2
	19.	практичне заняття 8	Нарахування за валютними операціями	2
		самостійне вивчення	Стан біржового валютного ринку в країні	2
	20.	практичне заняття 9	Опціонні угоди на біржовому ринку	2
	21.	практичне заняття 10	Визначення фінансового результату від біржових операцій	2
		самостійне вивчення	Організаційно-економічні основи функціонування біржового ринку фінансових інструментів.	4
			Всього 90, лекції – 22, практичні – 20, самостійне вивчення - 48	

6. Індивідуальні завдання

№ з/п	Тема дисципліни	Вид завдання (реферати, дослідницькі, розрахункові роботи тощо)	Календарні строки і форма контролю
1	Характерні особливості біржової торгівлі.	реферат	вересень
2	Основні історичні етапи виникнення бірж і їх розвитку.	реферат	вересень
3	Структура світового біржового обігу та територіальне розміщення бірж залежно від їх товарної спеціалізації.	реферат	вересень
4	Біржовий ринок США і його характеристика.	реферат	вересень
5	Біржовий ринок Великобританії, Франції та Японії.	реферат	вересень
6	Особливості формування біржового ринку в Україні.	реферат	вересень
7	Характерні особливості та етапи розвитку бірж у Європейських країнах.	реферат	вересень
8	Регулювання біржової торгівлі в США.	реферат	вересень
9	Регулювання біржової діяльності в Україні. Законодавчо-правові документи, що регулюють біржову торгівлю	реферат	вересень
10	Оподаткування біржової діяльності. Види податків що справляються з учасників товарного біржового ринку.	реферат	вересень
11	Світовий біржовий товарообіг та місце сільськогосподарської продукції в ньому.	реферат	жовтень
12	Етапи розвитку біржового аграрного ринку.	реферат	жовтень
13	Концепція розвитку біржового ринку сільськогосподарської продукції.	реферат	жовтень
14	Структура біржового ринку сільськогосподарської продукції	реферат	жовтень
15	Шляхи удосконалення і розвиток біржової торгівлі сільськогосподарською продукцією.	реферат	жовтень
16	Класифікація бірж. Поділ бірж в залежності від виду біржового товару.	реферат	жовтень
17	Біржа – класичний інститут ринкової економіки. Характеристика бірж з економічного, організаційного і юридичного аспектів.	реферат	жовтень
18	Універсальні біржі та спеціалізовані біржі і їх характеристика.	реферат	жовтень
19	Товарні біржі і їх характеристика.	реферат	жовтень
20	Біржовий товар, його визначення. Основні вимоги до біржового товару.	реферат	жовтень
21	Речовий біржовий товар та його групи і підгрупи.	реферат	листопад
22	Цінні папери – біржовий товар. Часові просторові та ринкові характеристики.	реферат	листопад
23	Первинні і вторинні цінні папери. Безпаперові або бездокументарні цінні папери.	реферат	листопад
24	Валюта як біржовий товар. Валютний курс.	реферат	листопад
25	Правила біржової торгівлі їх сутність та технологія прийняття.	реферат	листопад

26	Основні технологічно операції при здійсненні торгів на вітчизняних біржах.	реферат	листопад
27	Операційний зал біржі. Його функції та характеристика.	реферат	листопад
28	Брокерська контора. Статус та організаційні форми.	реферат	листопад
29	Основні вимоги до організації роботи брокера.	реферат	листопад
30	Види брокерських угод. Брокерське обслуговування за договором.	реферат	листопад

7. Перелік питань

1. Характерні особливості біржової діяльності.
2. Основні історичні етапи розвитку бірж.
3. Коли і чому була заснована Чиказька торгова біржа?
4. Охарактеризуйте структуру світового біржового обігу та опишіть територіальне розміщення бірж залежно від їх товарної спеціалізації.
5. Охарактеризуйте біржовий ринок США.
6. Охарактеризуйте біржі Великобританії, Франції та Японії.
7. Охарактеризуйте особливості формування національного біржового ринку.
8. Основні етапи розвитку біржової діяльності в незалежній Україні.
9. Типи бірж, залежно від ступеня втручання держави в їх діяльність. Дайте їм характеристику.
10. Регулювання біржової торгівлі в США.
11. Що таке КТФТ, НАФТ, та їх основні функції.
12. Регулювання біржової діяльності в Україні. Які ви знаєте законодавчо правові документи, що регулюють цю діяльність.
13. Законодавство України, що регулює біржову діяльність. Основні складові та їх коротка характеристика.
14. Якими правовими актами здійснюється оподаткування біржової діяльності?
15. Які Ви знаєте види податків, що справляються з учасників товарного біржового ринку?
16. Охарактеризуйте світовий біржовий товарообіг та місце сільськогосподарської продукції в ньому.
17. Етапи розвитку біржового аграрного ринку.
18. Концепція розвитку біржового ринку сільськогосподарської продукції.
19. Структура біржового ринку сільськогосподарської продукції.
20. Шляхи удосконалення і розвиток біржової торгівлі сільськогосподарською продукцією.
21. За якими ознаками класифікуються біржі?
22. Як поділяються біржі в залежності від виду біржового товару?
23. Біржа – класичний інститут ринкової економіки. Охарактеризуйте її з економічного, організаційного і юридичного аспектів.
24. Чим відрізняються універсальні біржі від спеціалізованих?
25. Що таке міжнародна біржа та її особливості?
26. Дайте характеристику типової структури товарної біржі.
27. Назвіть основні і допоміжні функції товарної біржі.
28. Чи може біржа отримувати прибуток? Як і за рахунок чого?
29. Чим регламентується організація біржової торгівлі? Охарактеризуйте основні складові цього документу.
30. Біржовий товар, його визначення.
31. Основні вимоги до біржового товару.
32. Дайте характеристику основним класам біржових товарів.
33. Речовий біржовий товар та його групи і підгрупи.
34. Цінні папери – біржовий товар. Часові просторові та ринкові характеристики.
35. Первинні і вторинні цінні папери.
36. Безпаперові або бездокументальні цінні папери.
37. З чим пов'язаний перехід від паперової до безпаперової форми цінних паперів?
38. Біржовий товар – валюта. Що таке валютний курс?
39. Правила біржової торгівлі, їх сутність та технологія прийняття.
40. Основні технологічні операції при здійсненні торгів на вітчизняних біржах.
41. Чим відрізняється технологія торгівлі на біржах реального товару від ф'ючерсних бірж.
42. Операційний зал біржі. Його функції та характеристика.
43. Що таке «крок» в біржовій торгівлі?
44. Брокерська контора. Статус та організаційні форми.
45. Основні вимоги до організації роботи брокера.

46. Види брокерських угод.
47. Брокерське обслуговування за договором.
48. Брокерське обслуговування за договором-дорученням.
49. Види винагород брокера.
50. Хеджування і біржова спекуляція.
51. Причини виникнення хеджування.
52. Поняття хеджування і біржової спекуляції.
53. Хеджери та їх дії на ринку.
54. Види хеджування.
55. Техніка хеджування.
56. Котирувальна комісія.
57. Функції котирувальної комісії.
58. Мета ф'ючерсної торгівлі.
59. Порядок розрахунків у ф'ючерській торгівлі.
60. Розрахункова Палата, її функції.
61. Види опціонних контрактів.

8. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Біржова діяльність» у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання: лекція, розповідь, бесіда, пояснення, демонстрація, ілюстрація, навчальна дискусія, диспут, самостійне виконання практичних завдань, розв'язування задач, виконання вправ.

9. Контроль результатів навчання

9.1. Форми та засоби поточного і підсумкового контролю

Контроль знань здобувачів освіти здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання здобувачів освіти з дисципліни є:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- модульні контрольні роботи у формі тестування;
- презентації та вступи на заняттях здобувачів освіти;
- екзамен.

Зміст курсу дисципліни «Біржова діяльність» поділений на 3 змістових модулі. Кожний модуль включає в себе лекції, практичні заняття та самостійну роботу здобувачів освіти і завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу.

У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входить теми 1-5, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – тема 6-10, у змістовий модуль 3 (ЗМ3) – теми 11-15

Після завершення відповідного змістового модуля проводяться *модульні контрольні роботи* (МКР). До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу в т. ч. і матеріал, призначений для самостійного вивчення, виконали практичні роботи, відпрацювали семінарські заняття.

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестування, та середній рейтинг виконання практичних робіт і відпрацювання семінарських занять.

Участь здобувачів освіти в контрольних заходах обов'язкова. МКР проводиться у письмовій тестовій формі, тестові завдання обов'язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання здобувачами освіти. Здобувач освіти, який не виконав вимоги щодо самостійної роботи чи будь якого іншого виду навчальної діяльності, не допускається до складання МКР і даний модуль йому не зараховується.

Семестрові бали (семестровий рейтинг) здобувач освіти отримує як середнє арифметичне рейтингових балів усіх шістьох змістових модулів.

Оцінка навчальної успішності здобувачів освіти здійснюється під час семестрового оцінювання у формі екзамену, який передбачає виконання тестових завдань та вирішення практичного завдання чи розв'язування задачі.

9.2. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи, усних і письмових відповідей на питання, виконання практичних робіт, доповідей на семінарських заняттях, виконання курсової роботи – від 0 до 50 балів:

глибоке, теоретично обґрунтоване розкриття питання; розрахунки, зроблені без помилок, проведено повний аналіз, відображена власна позиція – 48-50 балів;

обґрунтоване розкриття питання чи/та розрахунки, зроблені з незначними неточностями, які істотно не впливають на правильність відповіді – 45-47 балів;

відповідь не дає повного розкриття питання, не проведено повний аналіз результатів розрахунків, немає власної позиції – 42-44 балів;

неповне розкриття питання, доведені до завершення розрахунки але не зроблено їх аналіз; загалом наявні достатні знання – 38-41 балів;

питання розкриті фрагментарно, наявні фактологічні помилки під час викладу чи/та помилки під час проведення розрахунків – 34-37 балів;

відповідь неповна, наявні суттєві помилки при викладі та проведенні розрахунків – 30-33 балів;

відповідь має значні помилки елементарного рівня – 1-30 бали;

відсутність відповіді на питання – 0 балів.

10. Оцінювання за формами контролю

	Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Заліковий модуль 5	Заліковий модуль 6	Заліковий модуль 7 (екзамен)	Разом
%	10	10	10	10	10	10	40	100
Мінімум	0	0	0	0	0	0	0	0
Максимум	50	50	50	50	50	50	50	50

11. Шкала оцінювання

Відсоток правильних відповідей	Рейтинг за п'ятдесятибальною шкалою	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Запис у заліковій книжці здобувача освіти та відомості	Оцінка за дванадцятибальною шкалою
97-100	49-50	5	відмінно	12
93-96	47-48	5	відмінно	11
90-92	45-46	5	відмінно	10
85-89	43-44	4	добре	9
80-84	40,41,42	4	добре	8
75-79	38,39	4	добре	7
69-74	35,36,37	3	задовільно	6
65-68	33-34	3	задовільно	5
60-64	30,31,32	3	задовільно	4
менше 60	0-29	2	задовільно	2

Методичне забезпечення

1. Витяг з навчального плану
2. Навчальна (типова) програма
3. Робоча навчальна програма
4. Плани занять
5. Конспект лекцій з дисципліни
6. Завдання для обов'язкової контрольної роботи
7. Інструкційно-методичні матеріали до практичних занять
8. Інструкційно-методичні матеріали до самостійної роботи
9. Питання до модульних контрольних робіт
10. Контрольні завдання до заліків з модулів
11. Питання до екзамену
12. Екзаменаційні білети
13. Роздавальний матеріал

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

2. Балджи М. Д. Економіка та організація торгівлі: навчальний посібник. / М. Д. Балджи, В. О. Однолько. – Київ : ФОП Гуляєва В.М., 2021. – 344 с.

3. Белова І.В. Дослідження грошово-кредитного ринку : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 147 с.

4. Бойчик І., Собко О., Спьяк Г. Економіка та управління торговим підприємством. Тернопіль, 2021. 280 с.

5. Денисенко М.П., Панченко В.А., Шапоренко О.І., Федорак В.І. Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2020. 384 с.

6. Коваленко Ю. М. Економіка фінансового сектору : навчальний посібник. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 402с.

7. Підгорний А.З., Самошенко О.В. Методологія статистичного дослідження біржової діяльності: навчальний посібник. Одеса: ФОП Гуляєва В.М., 2018. 170 с.

8. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.

9. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. О. В. Димченко; [О. В. Димченко, О. Д. Панова, В. В. Коненко та ін.]; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. – 432 с.

10. Плетос С. В. Підприємницька діяльність: конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2021. 121

11. Приходько Д. О. Основи біржової діяльності : підручник. Харків : ФОП Бровін О.В., 2021. 280 с.

12. Солодкий М.О., Ільчук М.М., Яворська В.О., Аналіз і прогнозування біржового ринку: навч. посібник. Київ, ФОП Ямчинський, 2020. 642 с.

13. Тетарчук І. В. Біржове право України: навчальний посібник. ЦУЛ, 2020. 244 с.
Допоміжна література

14. Дикань В. Л. Біржова діяльність : підручник / В. Л. Дикань, І. Л. Назаренко, Ю. А. Плугіна. – Харків : УкрДУЗТ, 2017. – 283 с. 16

15. Згурська О. М., Сьомкіна Т. В., Гужавіна І. В. Фундаментальні тренди розвитку світової біржової торгівлі. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 24. С. 5-9.

16. Ільчук М.М. Біржова діяльність і підприємництво: навч. посібник. Біла Церква: Білоцерківдрук, 2018. 318 с.

17. Кухарець В. В. Тенденції розвитку біржового ринку в умовах глобалізації світової економіки / В. В. Кухарець, О. Г. Булуй, Л. М. Левківська. // Ефективна економіка. 2021. № 4.

18. Могилевська О.Ю., Резнік Н.П., Остапчук А.Д. Біржова діяльність : навч. посібник; Київський міжнародний університет. Київ : КиМУ, 2018. 136 с.

19. Солодкий М.О. Біржовий товарний ринок : навч. посіб. Київ: Компринт, 2017. 576 с.

20. Солодкий М.О., Яворська В.О. Біржовий ринок в умовах глобалізації: стан та перспективи розвитку. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 31. С. 188- 193.

21. Солодкий М.О., Яворська В.О. Хеджування ф'ючерсами і опціонами. Київ: ЦП Компринт, 2018. 398 с.

22. Сотник І.М., Таранюк Л.М. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник. Суми : Університетська книга, 2019. 572 с.

23. Сохацька О.М. Біржова справа: підручник. Тернопіль: Карт-бланш, 2018. 602 с.

24. Харитонова О.І. Біржове право: навчально-методичні рекомендації. О.: Юридична література, 2020. 31 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

25. Аграрна біржа. URL: <https://agrex.gov.ua>

26. Господарський кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.

27. Київська міжнародна фондова біржа. URL: <https://kise.com.ua>

28. Міністерство економіки України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/catalog/ministerstvo-ekonomiky-ukraini>.

29. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>.
30. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua>
31. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
32. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <https://www.kmu.gov.ua/catalog/ministerstvo-finansiv-ukraini>.
33. Офіційний сайт ХНІ НУК. URL: <http://kb.nuos.edu.ua>.
34. Українська біржа. URL: <http://www.ux.ua>
35. Українська міжбанківська валютна біржа. URL: <https://uice.com.ua>.
36. Українська міжнародна фондова біржа. URL: <https://uise.com.ua>
37. Українська універсальна біржа. URL: <https://sale.uub.com.ua>.
38. Українська фондова біржа. URL: <https://ukrse.com.ua>